

Sygn. akt V U 485/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 13 kwietnia 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

SSO Regina Stępień

Sygn. akt V U 485/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 kwietnia 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy L. K. prawa do emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zakład podał, iż nie uznał za udowodnione jako okresy pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia wnioskodawcy:

- od 18 września 1975 r. do 17 października 1977 r.,

- od 17 listopada 1977 r. do 19 kwietnia 1991,

tj. zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P., ponieważ w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 7 marca 1996 r. wystawionym przez Spółdzielnię Usług (...) w P. przy określaniu charakteru wykonywanej pracy nie powołano się na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze; jednocześnie określając zajmowane stanowisko pracy powołano się na załącznik nr 1 do uchwały nr 4 Zarządu Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych z dnia 28 października 1982 r., która utraciła moc prawną.

Od ww. decyzji odwołanie złożył wnioskodawca, wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu podał, iż w ww. zakwestionowanych przez ZUS okresach pracował na stanowisku traktorzysty. Pracodawca wystawił mu świadectwo pracy w szczególnych warunkach zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami. Aktualnie zaś pracodawca ten nie istnieje i nie ma kto poprawić wzmiankowanego świadectwa. Wniósł nadto o uznanie mu okresu służby wojskowej jako okresu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podnosząc te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca L. K. urodził się dnia (...) Wiek 60 lat wnioskodawca ukończył z dniem (...) Nie jest członkiem OFE.

Na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony udowodnił 25 lat, 4 miesiące i 29 dni ogólnego stażu pracy, w tym: 24 lata, 4 miesiące i 23 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 6 dni okresów nieskładkowych.

Dnia 22 lutego 2016 r. L. K. złożył wniosek o przyznanie emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

W wyniku rozpoznania wniosku ubezpieczonego, ZUS Oddział w L. w dniu 13 kwietnia 2016 r. wydał decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury, zaskarżoną w niniejszej sprawie.

/bezsporne, a nadto akta emerytalne ZUS/

Wnioskodawca L. K. w dniu 18 września 1975 r. zawarł umowę o pracę ze Spółdzielnią Kółek Rolniczych w P. na stanowisku traktorzysty.

W dniu 30 października 1975 r. wnioskodawca został powołany do wojska. Służbę wojskową odbywał do dnia 16 października 1977 r. Dnia 17 października 1977 r. został zwolniony ze służby wojskowej, a do pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. stawił się w dniu 17 listopada 1977 r. i w Spółdzielni tej pracował nieprzerwanie do dnia 19 kwietnia 1991 r. W czasie tego zatrudnienia wnioskodawca, jako kierowca ciągnika, wiosną pracował przy pracach polowych, tj. siewach, dorywce, prasowaniu słomy itp., jesienią wywoził obornik, pracował przy orce, bronowaniu, a zimą jeździł na wynajem na usługi transportowe, szczególnie w (...) do odśnieżania i posypywania solą dróg, a także dla zakładów budowlanych, np. do ładowania wagonów z węglem.

W dniu 25 kwietnia 1991 r. L. K. podjął zatrudnienie w innym zakładzie – w Przedsiębiorstwie (...) w L., gdzie pracował do dnia 20 września 1992 r. na stanowisku kierowcy ciągnika. W zakładzie tym wnioskodawca woził ciągnikiem na rzecz zakładu produkcyjnego w K. wodę do płukania butelek, butelki na rozlewnię i nieczystości po umyciu butelek.

W dniu 7 marca 1996 r. Spółdzielnia Usług (...) w P. wystawiła wnioskodawcy „świadectwo wykonania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia”, w którym wskazała, że wnioskodawca w okresie od 18 września 1975 r. do 19 kwietnia 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku traktorzysty wymienionym w dziale VIII, poz. 3 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały nr 4 Zarządu Krajowego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych z dnia 28 października 1982 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia.

Z odpisu prawa jazdy zawartego na k. 11 akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. wynika, że wnioskodawca posiada prawo jazdy kat. T uprawniające do kierowania ciągnikami, których cechy konstrukcyjne ograniczają szybkość do 25 km na godzinę łącznie z przyczepami o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pojazdu ciągnącego i przyczep do 10 ton od dnia 14 kwietnia 1975 r. Z dokumentu prawa jazdy okazanego przez wnioskodawcę na rozprawie w dniu 20 lipca 2016 r. wynika, że wnioskodawca uprawnienia kat. T posiada od dnia 14 kwietnia 1978 r.

Dowód: akta emerytalne wnioskodawcy, w tym: świadectwa pracy, świadectwo wykonania

pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zaszeregowania

akta osobowe wnioskodawcy, w tym: umowa o pracę, odpis prawa jazdy, angaże,

zakres czynności traktorzysty, świadectwo pracy

kserokopia książeczki wojskowej wnioskodawcy

zeznania świadków:

W. D. k. 33v, e-protokół z dnia 20.07.2016 r. 00:05:45 i nast.

B. G. k.33v, e-protokół z dnia 20.07.2016 r. 00:08:52 i nast.

J. L. k. 33v, e-protokół z dnia 20.07.2016 r. 00:12:46 i nast.

A. W. k. 33v, e-protokół z dnia 20.07.2016 r. 00:15:37 i nast.

przesłuchanie wnioskodawcy k. 33v-34, e-protokół z dnia 20.07.2016 r. 00:18:14 i

nast.

Sąd zważył:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Obowiązująca od 1 stycznia 1999 r. ustawa o emeryturach i rentach z FUS przewiduje różne podstawy nabycia prawa do emerytury, uzależniając je od daty urodzenia ubezpieczonego. Osoby urodzone po 31 grudnia 1948 r. – jak wnioskodawca – generalnie nabywają prawo do emerytury powszechnej w chwili osiągnięcia wieku emerytalnego, który został określony w art. 24 tej ustawy. W przypadku mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 r. wiek ten wynosi co najmniej 67 lat (art. 24 ust. 1b pkt 20).

Cyt. wyżej ustawa emerytalna dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. przewiduje jednak dodatkowo możliwość nabycia prawa do emerytury w tzw. obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze na podstawie art. 184 tej ustawy. Wobec nieosiągnięcia przez wnioskodawcę powszechnego wieku emerytalnego, sporną kwestią pozostawało więc, czy spełnia on warunki do nabycia świadczenia w tzw. obniżonym wieku emerytalnym.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat – dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa wyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu.

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 32 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym przepisie, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który

wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Wykazanie ogólnego i szczególnego stażu pracy w wymiarze wyższym niż 25 i 15 lat nie mają znaczenia dla ustalenia samego prawa do świadczenia, a jedynie wpływają na jego wysokość.

Jak wynika z akt niniejszej sprawy, wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat, nie przystąpił do OFE oraz posiada wymagany ogólny okres zatrudnienia 25 lat. Sporne w sprawie pozostawało jedynie, czy wnioskodawca ma wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia, w szczególności okresów pracy od 18 września 1975 r. do 17 października 1977 r. i od 17 listopada 1977 r. do 19 kwietnia 1991 w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P.. Wnioskodawca twierdził, iż posiada wymagany staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach a składają się na niego okresy zatrudnienia na stanowisku traktorzysty w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. od 2 września 1975 r. do 19 kwietnia 1991 r., co daje 15 lat, 7 miesięcy i 17 dni, a nadto w Przedsiębiorstwie (...) od 25 kwietnia 1991 r. do 20 września 1992 r., co daje 1 rok, 4 miesiące i 25 dni. Wniósł nadto o zaliczenie do tego stażu okresu odbywania służby wojskowej od 30 października 1975 r. do 17 października 1977 r. –łącznie 1 rok, 11 miesięcy i 18 dni.

Stanowisko wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu nie pozwala bowiem na uznanie, że L. K. przepracował 15 lat w warunkach szczególnych, tj. na stanowisku kierowcy ciągnika, wymienionym w wykazie A, dziale VIII pod poz. 3 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Co do tego, że wnioskodawca pracował na tym stanowisku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zarówno w SKR w P., jak i w (...) w L., oraz że była to praca zaliczana do prac w szczególnych warunkach Sąd nie miał wątpliwości. Sporne natomiast były okresy tej pracy. Przede wszystkim na uznanie nie zasługiwały twierdzenia wnioskodawcy, iż cały okres jego zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych w P. winien być zaliczony do pracy w szczególnych warunkach, albowiem w okresie tego zatrudnienia wnioskodawca odbywał służbę wojskową. Zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą, okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.jedn.: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, OSNAPiUS 2007 nr 7-8, poz. 108, str. 321). Termin ten wynosi 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej (art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1959 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, t.jedn.: Dz.U. z 1963 r. Nr 20, poz. 108). W rozpoznawanej sprawie ubezpieczony warunku powyższego nie spełnił, albowiem ze służby wojskowej zwolniony został w dniu 17 października 1977 r., a do pracy u dotychczasowego pracodawcy na to samo stanowisko stawił się dopiero w dniu 17 listopada 1977 r., a więc w 31-szym dniu po odbyciu służby wojskowej. Wskazany wyżej przepis zaś stanowi wyraźnie o zgłoszeniu się do pracy „najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej”. Jako że wnioskodawca terminu tego nie dochował, okresu zasadniczej służby wojskowej od 30 października 1975 r. do 17 października 1977 r. (1 rok, 11 miesięcy i 18 dni) nie można mu zaliczyć do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W rozpoznawanej sprawie równie istotna była okoliczność, kiedy wnioskodawca uzyskał prawo jazdy kat. T, tj. uprawniające go do kierowania ciągnikami wraz z przyczepami. Od tego bowiem momentu wnioskodawca mógł w sposób pełnoprawny wykonywać pracę kierowcy ciągnika. Okres zaś poprzedzający uzyskanie wymaganych uprawnień nie może być uznany za wykonywanie pracy w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy ciągnika w rozumieniu cyt. na wstępie przepisów emerytalnych. Jak natomiast wynika z okazanego na rozprawie w dniu 20 lipca 2016 r. dokumentu prawa jazdy –L. K. uprawnienia kat. T. uzyskał w dniu 14 kwietnia 1978 r. A zatem, jego praca w charakterze kierowcy ciągnika przed tym dniem nie może zostać uznana za pracę w szczególnych warunkach z powodu braku stosownych uprawnień do wykonywania takiej pracy. Powyższe sprawia, że nie można uznać, iż wnioskodawca legitymuje się wymaganym ustawowo stażem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Jednak w związku z tym, że

ubezpieczony powołał się na błąd w dokumencie, a nadto z jego akt osobowych wynika, że przy przyjęciu do pracy w SKR w P. okazał prawo jazdy kat. T, z którego sporządzono odpis i z którego to odpisu wynika, że wzmiankowane uprawnienia nabył w dniu 14 kwietnia 1975 r., Sąd –z uwagi na powyższą wątpliwość– rozważył też zasadność żądania wnioskodawcy przy założeniu, że prawo jazdy kat. T nabył w dniu 14 kwietnia 1975 r. Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie, w tym przede wszystkim dowody z dokumentów zawartych w aktach osobowych i w aktach emerytalnych wnioskodawcy, nie pozwolił jednak na uznanie, iż wnioskodawca spełnia wymóg posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zaliczeniu do ww. stażu podlegać bowiem mógł okres zatrudnienia wnioskodawcy w SKR w P. na stanowisku traktorzysty:

- od dnia 18 września 1975 r., tj. od pierwszego dnia pracy wynikającego z treści umowy o pracę (k. 5) i z treści świadectwa wykonania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia (k. 6 akt emerytalnych), do dnia 29 października 1975 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia służby wojskowej przez wnioskodawcę –łącznie 1 miesiąc i 12 dni, i następnie:

- od dnia 17 listopada 1977 r., tj. od pierwszego dnia pracy po odbyciu służby wojskowej, do dnia 19 kwietnia 1991 r., tj. do ostatniego dnia zatrudnienia –łącznie 13 lat, 5 miesięcy i 3 dni,

a nadto okres zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w L.: od 25 dnia kwietnia 1991 r. do dnia 20 września 1992 r. (zgodnie z danymi wynikającymi ze świadectwa pracy zawartego w aktach kapitałowych wnioskodawcy) –łącznie 1 rok, 4 miesiące i 27 dni. Zsumowanie ww. okresów pracy w dwóch ww. zakładach daje łączny okres pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach (na stanowisku kierowcy ciągnika) wynoszący 14 lat, 11 miesięcy i 12 dni, a więc nieprzekraczający ustawowego progu co najmniej 15 lat takiej pracy.

W takim stanie rzeczy, w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w aktach niniejszej sprawy, stwierdzić należało, iż wnioskodawca nie wykazał, że spełnia warunek posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach, nawet przy dodatkowym (korzystnym dla niego) założeniu, że pracę w SKR w P. podjął w dniu 2 września 1975 r. Data taka wynika ze świadectwa pracy wnioskodawcy z dnia 19 kwietnia 1991 r. znajdującego się w aktach osobowych na k. 3. Jednakże okoliczności tej nie potwierdzają pozostałe dokumenty zgromadzone w tych aktach, w tym przede wszystkim umowa o pracę zawarta przez strony dnia 18 września 1975 r. (k. 5 a/o), adnotacje położonych wnioskodawcy o momencie zatrudnienia wnioskodawcy znajdujące się na jego wnioskach o podwyżkę wynagrodzenia (k. 25, 27, 32 a/o), a także świadectwo wykonania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia z dnia 7 marca 1996 r., które sam wnioskodawca przedstawił w organie rentowym (k. 6 akt emerytalnych). Opierając się zatem na ww. dokumentach, które określają datę rozpoczęcia przez wnioskodawcę pracy w SKR w P. na dzień 18 września 1975 r. w sposób bardziej pewny, Sąd od tej właśnie daty liczył wymagany w niniejszej sprawie staż 15 lat pracy w szczególnych warunkach i uznał, że wnioskodawca przesłanki tej nie spełnił. Uznanie, że datą początkową zatrudnienia wnioskodawcy w SKR w P. powinien być dzień 2 września 1975 r. również nie da wymaganych 15 lat takiej pracy.

Stąd też –wobec braku podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji– Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie L. K. oddalił, nie znajdując uzasadnionych argumentów do jego uwzględnienia.